

INNSAMLINGSBLØFFEN.

PROSJEKTOPPLYSNINGER:

- Hva:** TV-reportasje om callsenteret Mjøsbyene kundesenter.
Hvem: Journalister - Mathias Ogre og Linn Foyn Therkelsen.
Fotoredigerer: Øyvind Holst, Ketil Jordan, Chris-Erik Kristoffersen, Ørnulf Riisnæs.
Hvor: TV 2 hjelper deg, Mastiff AS
Når: Publisert torsdag 19. mars 2015.

Innledning.

Kan en stole på at penger en gir til veldedige organisasjoner faktisk går til gode formål?

Det var et av spørsmålene vi stilte oss da vi startet arbeidet som skulle avsløre hva som egentlig foregår bak lukkede dører hos et telemarketingselskap. Selskapet hevdet de samlet inn penger til gode formål - men hvor ble egentlig pengene av?

For å finne ut av dette brukte vi en metode som aldri før var brukt i programmets historie. En av våre reportere fikk seg jobb i et omstridt callsenter. For å kunne dokumentere det en ikke kan dokumentere på noen annen måte, hadde han på seg skjult kamera.

Undersøkelsen kom i forkant av en omfattende politietterforskning, der en av bakmennene på nåværende tidspunkt er siktet for grovt bedrageri. Med vår undersøkelse avdekket vi de uærlige innsamlingsmetodene telefonselgerne brukte. Samtidig viste vi at det er tvilsomt om de innsamlede midlene noen gang kom de fattige menneskene til gode.

Når og hvordan startet arbeidet med saken.

Ideen ble født da vi høsten 2013 undersøkte en humanitær forening som hevdet de drev hjelpearbeid i Brasil. Mens vi så nærmere på organisasjonens arbeid, fikk vi høre om et

selskap de kjøpte tjenester av. Til å samle inn penger brukte de blant annet eksterne telefonselgere. Fra et callsenter på Gjøvik ringte selgere hjem til folk og ba om pengegaver til de fattige barna.

Det som vekket vår interesse var avtalen foreningen hadde inngått med telemarketingselskapet. Callsenteret tok 72 kroner av hver 100-lapp de samlet inn. Giverne ble spurt om å donere penger til fattige, mens i realiteten ble størsteparten av pengegavene værende på callsenteret. Vi snakket med tidligere ansatte som fortalte om aggressive innsamlingsmetoder hvor de presset på for å få folk til å gi. De fortalte at de ringte mest eldre, og at de ringte oftere enn de skulle.

Vi ville finne ut hva som egentlig foregikk innenfor veggene på callsenteret på Gjøvik. Og ikke minst – hvor stor del av kaka fikk de som pengene *egentlig* var ment for?

Hva var kjent fra før?

Humanitære foreninger og callsentre hadde allerede vært på vår radar en god stund. Vi fikk tips fra folk som fortvilte over telefonselgere som stadig ringte og ba om penger til fattige barn. En pårørende fortalte om en haug med fakturaer fra forskjellige foreninger som ble funnet hjemme hos sin demente far.

Gjennom Forbrukerombudets postlister hadde vi fulgt med på humanitære foreninger og callsentre i over et år før vi bestemte oss for å lage denne reportasjen. Flere fortalte om det de opplevde som uetiske innsamlingsmetoder, og at de flere ganger hadde bedt telefonselgerne om å slutte å ringe. Callsenteret på Gjøvik og foreninger de samlet inn for, gikk igjen i bunken med klager.

I en klage til Forbrukerombudet i 2014, skriver en pårørende; "*(...) dere lovte å stryke min svigermor fra deres kundelister. Registrerer at dette fortsatt ikke har skjedd, siden innbetalingskravene fortsetter å komme. Slik jeg vurderer det, er dette et forsøk på å presse penger ut av et gammelt menneske og det oppleves som svært uetisk*".

Callsenteret baserte sin omsetning på pengegaver fra gavmilde nordmenn. Det så ut til at mange var villige til å gi. Daglig leder for selskapet, Ronny Undseth, hadde i 2013 uttalt til avisa Oppland arbeiderblad at han regnet med å samle inn 14 millioner kroner til gode formål det året (2013), og 25 millioner i 2014.

Hva var den sentrale problemstillingen?

Fra starten av var det hovedsakelig to ting vi ville finne ut av:

1. Hvor går pengene som samles inn til fattige?
2. Hva foregår inne på callsenteret?

Metode

Organisatoriske forhold.

En av årsakene til at vi valgte å lage reportasjen om akkurat Mjøsbyene kundesenter, var lederens mange roller. Ronny Undseth var daglig leder for callsenteret på Gjøvik, samtidig som han også var leder for *alle* de tre foreningene callsenteret samlet inn penger for.

På mindre enn et år var det startet opp tre ideelle foreninger som Undseth nå var daglig leder for;

- **Foreningen El Soco** – registrert i Enhetsregisteret 03.12.2013.
- **Puerto de Sueños** – registrert i Enhetsregisteret 13. 05.2013.
- **Foreningen Leve Haiti** - registrert i Enhetsregisteret 18.09.2014.

Om denne koblingen sa daglig leder i Innsamlingskontrollen Børre Hagen, følgende;

- "Det som er spesielt ille her er at Ronny Undseth både har eierinteresser i telemarketingselskapet og er leder av disse organisasjonene. Han sitter da på begge sider".

Mjøsbyene kundesenter var det tredje callsenteret Undseth var daglig leder for siden 2011. Det første var ikke lenger i drift, og det andre var slått konkurs;

- **Scandinavian sales consultants** - stiftet 27. September 2011.
- **European consulting group** - Stiftet 23. april 2013.
- **Mjøsbyene kundesenter** - Stiftet 8. februar 2014.

Det første callsenteret, Scandinavian Sales consultants, var det nordmannen Morten Stensrud som opprettet. I Brønnøysundregistrene ser det ut som om han ikke lenger var involvert i verken callsenteret eller de ideelle foreningene. Dette punktet kommer vi tilbake til mot slutten av rapporten.

Nyregistrering

Foretaksnavn:	SCANDINAVIAN SALES CONSULTANTS LIMITED
Organisasjonsnummer:	997 301 854
Forretningsadresse:	Majorstuveien 17 0367 OSLO
Kommune:	OSLO
Organisasjonsform:	Norskreg. utenlandsk foretak
Formål:	Konsulenttjenester opp mot telemarketing.
Daglig leder:	Morten Stensrud
Signatur:	
Signatur:	Morten Stensrud

Først callsenter, så ideelle foreninger.

Det var callsenteret som ble opprettet først - de tre humanitære foreningene kom etterpå.

Det første callsenteret, som het Scandinavian sales consultants, ble stiftet i 2011. De tre humanitære organisasjonene ble først registrert mot slutten av 2013.

Før dette hadde callsenteret til Undseth samlet inn penger til andres ideelle foreninger. I tillegg til å være opprettet innenfor et kort tidsrom, har de tre foreningene Undseth driver mye annet til felles.

De er alle ideelle organisasjoner som hevder at de hjelper mennesker på Den dominikanske republikk. Både Foreningen el Soco og Leve Haiti fokuserer spesielt på rettighetene til personer fra Haiti.

I Enhetsregisteret står det følgende om foreningenes virksomhet:

1. Puerto de Suenos:

«Utdanning, nødhjelp, bygging av skoler og etablering av landbruk i Den dominikanske republikk»

2. Foreningen el Soco:

«Jobbe for og fremme de fattiges levekår i og rundt San Pedro de Macoris i Den Dominikanske republikk, særlig med vekt på de vanskeligstilte haitiske barn og familier som lever der uten rettigheter. Drive direkte hjelpearbeid ved ulike støtteordninger og prosjekter. Søke å utvikle og fremme fattiges kår og livskvalitet med hovedvekt på barns oppvekst vilkår, rett til utdanning og rett til et verdig liv basert på egne valg»

3. Leve Haiti:

«Foreningen Leve Haiti skal: Jobbe for å fremme haitiske barns levekår i den dominikanske republikk, særlig med vekt på de vanskeligstilte Haitiske barna og familiene som lever der uten rettigheter

På Innsamlingskontrollens OBS-liste.

Innsamlingskontrollen jobber for å bevisstgjøre givere og å advare mot useriøse organisasjoner. De har en OBS-liste med foreninger de mener at givere ikke kan stole på. Når vi startet arbeidet med reportasjen, stod to av de tre foreningene til Ronny Undseth stod på denne OBS-listen.

Før Innsamlingskontrollen fører opp en forening på OBS-listen, ber de å få tilsendt regnskap, vedtekter, opplysninger om styret og daglig leder. Årsaken til at Puerto de Suenos og Foreningen el Soco stod på denne lista, var at det var kommet klager på organisasjonene. Daglig leder ville ikke gi informasjon om regnskapsmessig og organisatorisk forhold til Innsamlingskontrollen.

Klager til forbrukermyndighetene.

Vi hadde allerede lest en del av klagene Forbrukerrådet og Forbrukerombudet har fått på Mjøsbyene kundesenter og de tre foreningene til Undseth når vi starter å jobbe med saken.

Vi samlet sammen alle klagen, og 9. mars. 2015 var antallet følgende;

- Forbrukerrådet har mottatt 21 klager
- Forbrukerombudet har mottatt 23 klager.

Totalt er det altså kommet inn 44 klager til forbrukermyndighetene.

Det er et tydelig mønster i klagen. Mange av klagen går på negativt salg, som denne klagen; *«Har mottatt betalingspåminnelse med purregebyr fra Foreningen Leve Haiti (...). Har ikke godtatt å støtte denne foreningen på noen måte».*

Flere klager på vegne av pårørende som er glemske eller demente. Det går også igjen at personer blir oppringt til tross for at de er reservert mot telefonsalg. Flere klagere synes også at telefonselgerne ringer for ofte; *«Dere har lovet å slette dette kundenummeret og telefonnummeret samt at dere skulle ikke ringe mer. Til tross for dette sender dere nå purring. Og dere ringer flere ganger per dag».*

At det er vanskelig å få telefonselgerne til å slutte å ringe, er også noe som går igjen i bunken; *«Min gamle mor sier "ja" til alle telefonoppringninger, dessverre. Jeg har minst to ganger kontaktet denne organisasjonen og bedt de stoppe. Det har de forså vidt gjort, og også slettet kravene. Men de kommer stadig tilbake, nå også med purregebyr».*

Tidligere ansatte forteller.

Første gang vi snakket med tidligere ansatte ved callsenteret var i forbindelse med en sak vi laget i 2013. Vi snakket da med tidligere ansatte ved telemarketingselskapet Scandinavian Sales Consultants som Ronny Undseth drev.

I denne runden valgte vi å ikke kontakte personer som jobbet ved callsenteret på nåværende tidspunkt. Vi vurderte at det kunne være negativt for prosjektet, da vi ikke ønsket ikke at ledelsen ved callsenteret skulle vite om vår undersøkelse enda.

Det de tidligere ansatte fortalte beskriver derfor situasjonen i overkant av et år tidligere.

Informasjonen vi fikk fra samtalene høsten 2013 kan oppsummeres slik;

- En fortalte at de ikke fikk vite hvor mange prosent av de innsamlede pengene som gikk til formålet. De skulle ikke snakke med giverne om administrative kostnader, da det var for mye informasjon for giverne. Vedkommende fortalte enkelte selgere kunne samle inn så mye som 80.000 kroner på en måned.
- En annen forteller at det sjelden var snakk om trengende barn og unge utenfor telefonsamtalene. Vedkommende hadde inntrykk av at det var noe som ikke stemte ved innsamlingene.
- En tredje person forteller at de ringte mest eldre personer. De ble bedt om å si at det var et år siden sist de ringte, selv om det bare kunne være noen uker.

Finner vi dokumentasjon på hjelpearbeid?

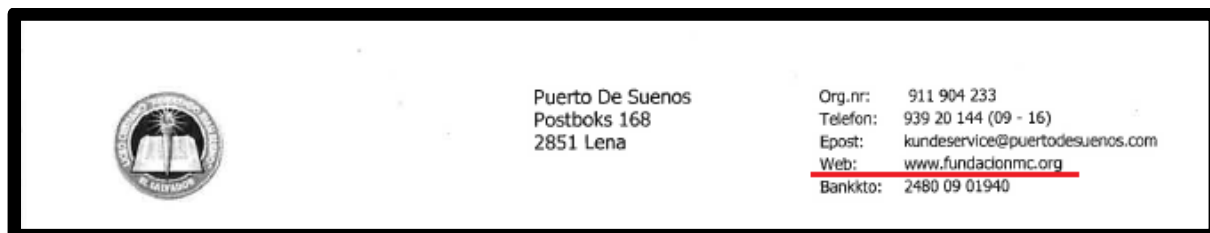
Vi vet altså at daglig leder for callsenteret har en økonomisk interesse i at det samles inn penger til de ideelle foreningene. Samtidig er det Undseth selv som tar imot pengene som skal sendes videre til de gode formålene. Det er han som skal passe på at pengene sendes videre dit de skal - til fattige mennesker i i Latin-Amerika.

Vårt fokus videre var derfor å prøve å finne dokumentasjon eller tegn på at foreningene faktisk driver veldedig arbeid. Vi gjorde derfor systematiske nettsøk i Google på jakt etter bilder og tekst på internett som kunne knyttes til foreningene.

Til tross for at Ronny Undseth er daglig leder for tre foreninger som hevder at de driver hjelpearbeid på Den dominikanske republikk, fant vi ikke noe om dette når vi brukte søkeord som «Ronny Undseth, hjelpearbeid, Den dominikanske republikk, fattige barn» i ulike kombinasjoner. Vi fant heller ikke dokumentasjon på norsk hjelpearbeid når vi søkte på foreningenes navn. Heller ikke på relevante Facebook-profiler fant vi bilder som dokumenterte hjelpearbeid.

Nettsider på fakturaene.

På fakturaene foreningene sender ut til givere, stod det oppført nettsider for to av foreningene. Dette var et naturlig sted å lete videre.

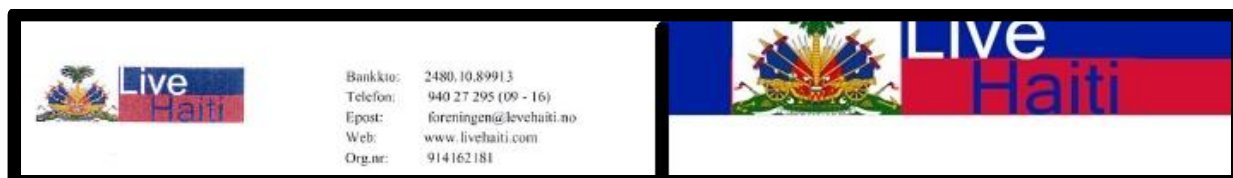

Nettsidene var operative, og logoene fra fakturaene stemte med logoer på fakturaene. Men det var også flere ting som ikke stemte overens;

- Teksten på begge nettsidene var kun på spansk.
- Navnene på foreningene på nettsidene var enten litt eller helt ulike fra foreningens navn i Norge.

Når en gikk inn på nettsiden oppført på fakturaen fra Puerto de Sueños, kom en til en forening med navnet "Fundacion misionera de Cristo".

I Brønnøysundregistrene var foreningens navn oppført som «Leve Haiti», men logoen på fakturaen og på nettsiden var Live Haiti.

Viser nettsidene at pengegavene når frem?

Vi var altså på jakt etter bilder som dokumenterte at pengene faktisk gikk dit foreningene opplyste at de skulle - altså til fattige på Den Dominikanske Republikk.

I tillegg hadde Leve Haiti oppført at de skulle *"jobbe for å fremme haitiske barns levekår i den dominikanske republikk, særlig med vekt på de vanskeligstilte Haitiske barna og familiene som lever der uten rettigheter"*.

Nettsiden www.livehaiti.com var enkel. Det er noen få bilder av fattige barn, og en spansk tekst om fattigdom.

Et oversatt utdrag fra teksten;

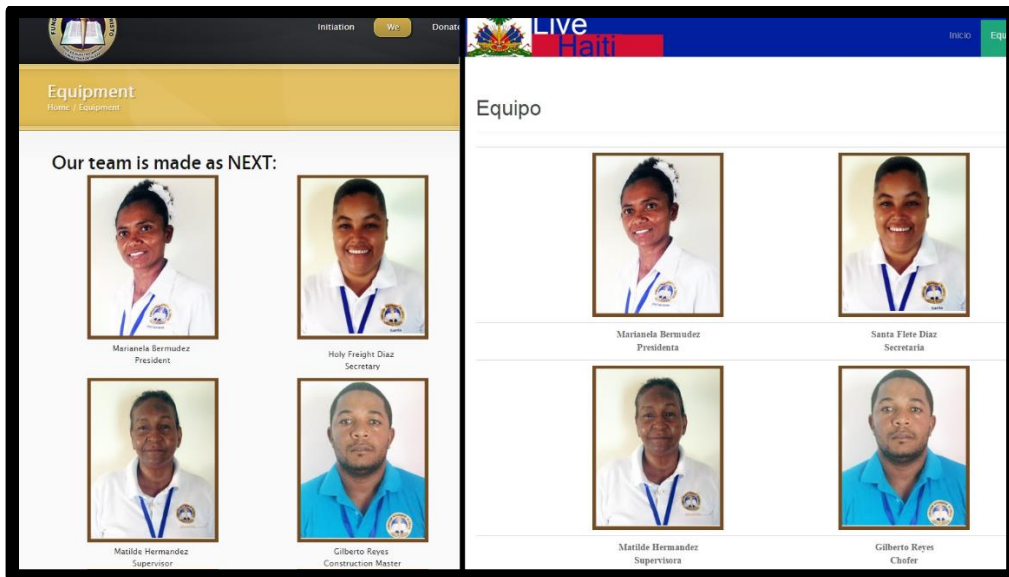
«Ekstrem fattigdom, sexhandel, brutte familieband, fysisk mishandling og omsorgssvikt har tvunget mange barn til å ta til gatene for å overleve. (...) Barn fra Haiti som bor i Den dominikanske Republikk er virkelig fattige og har ikke mat, så de må gå ut for å prøve å finne det. Foreningen LiveHaiti ble opprettet med det formål å støtte disse barna for at de skal få et bedre liv og matsikkerhet»

Teksten var lite konkret. Det beskrives ikke hva dette arbeidet går ut på, og det finnes ikke bilder som viser at foreningen faktisk driver hjelpearbeid eller bilder av barn som får hjelp. Det står heller ikke noe om pengegaver fra Norge.

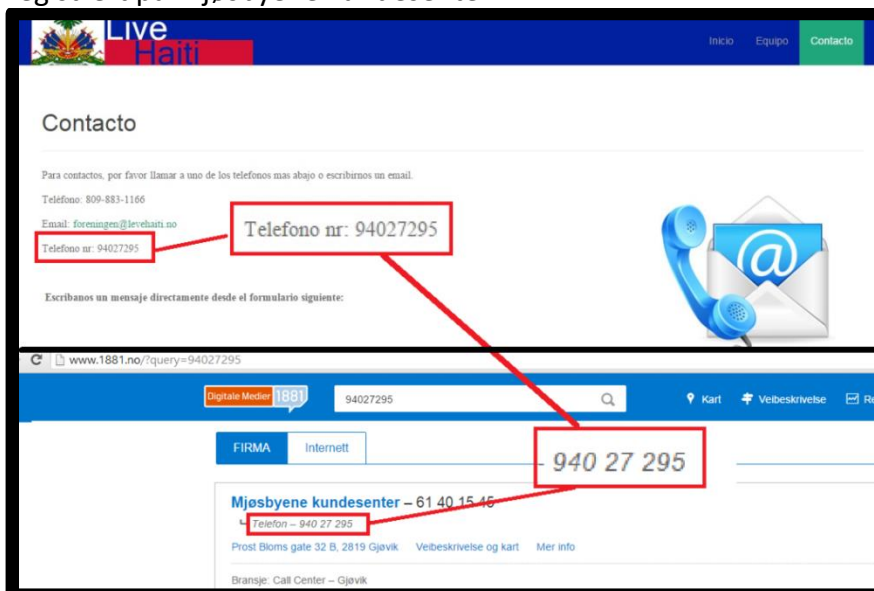
På den andre nettsiden er det flere bilder, og en spansk tekst om arbeidet den kristne foreningen Fundacion Misionera de Cristo gjør. Men heller ikke her står det noe om norsk hjelpearbeid eller penger fra Norge.

Når vi sammenligner de to nettsidene, er det flere av de ansatte som jobber for begge de to foreningene:

På nettsiden til foreningen Live Haiti er det et telefonnummer oppgitt. Dette nummeret er registrert på Mjøsbyene kundesenter.

Når vi bruker nettsiden **www.whois.com** for å finne ut hvem som står bak nettsidene, ser vi at begge er registrert sidene på navnet Jose Luiz Diaz. Dette var et navn som var ukjent for oss.

Men på levehaiti.com var det også oppgitt en e-postadresse med et navn vi hadde hørt før, nemlig Morten Stensrud. Det var Morten Stensrud som opprettet det første callsenteret, Scandinavian sales consultants. E-posten inneholdt hans navn pluss en «s», som kunne stå for «Stensrud»;


```
Tech Fax Ext:  
Tech Email: nortens061@gmail.com  
Name Server: NS57.DOMAINCONTROL.COM  
Name Server: NS58.DOMAINCONTROL.COM  
DNSSEC: unsigned
```

Vi hadde altså hørt navnet tidligere, men visste ikke hvilken tilknytning Morten Stensrud hadde til de ideelle foreningene eller Ronny Undseth. E-postadressen på nettsiden åpnet for at Stensrud fremdeles er involvert i foreningen eller callsenteret.

Hva har vi funnet ut så langt?

Etter disse undersøkelsene hadde vi funnet ut følgende:

- Ronny Undseth er daglig leder for callsenteret Mjøsbyene kundesenter. Han er også daglig leder for tre humanitære foreninger. De tre foreningene ble opprettet på under et år.
- To av de tre foreningene ledet av Ronny Undseth står på en OBS-liste, som betyr at Innsamlingskontrollen mener de ikke er til å stole på.
- Tidligere ansatte har fortalt at de skulle presse på for å få folk til å gi, at de ikke fikk vite hvor mye av pengene som faktisk gikk til formålet. En forteller at de ringte flest eldre, og at de ikke være ærlige om hvor ofte de faktisk ringte dem.
- Forbrukerrådet og Forbrukerombudet har til sammen fått 44 klager på Undseths callsentre og foreninger. Klagene går hovedsakelig på at de ringer til eldre og demente, på svært pågående selgere og at det er vanskelig å få dem til å slutte å ringe.
- Vi har ikke funnet bilder eller tekst som viser at foreningene faktisk gjør et arbeid for fattige på Den Dominikanske Republikk.

Mediesøk - hva har andre medier skrevet om callsenteret?

Vi gjorde også et systematisk søk i nettaviser og i mediedatabasen Retriever for å se hva andre medier hadde skrevet om Ronny Undseth, Morten Stensrud, callsentrene på Gjøvik og de ideelle foreningene. Det er skrevet en rekke artikler om callsentrene Undseth har drevet.

Blant annet skrev Oppland arbeiderblad om callsenteret Scandinavian sales på Gjøvik i september 2013. Ronny Undseth fortalte da at han regnet med å samle inn 14 millioner kroner til gode formål det året (2013), og 25 millioner i 2014. Det står at «givergleden er stor, og at ledelsen forteller om beløp på 3000 kroner.

Videre forteller han at pengene som samles inn til Puerto Suenos brukes i landbruk, til kirker, bibelarbeid og skolebøker med mer på Den dominikanske republikk.

– Nå bidrar vi til 100 mennesker som trenger hjelp for å bygge opp landsbyen sin. Vi har blant annet bidratt til å støpe 16 betonggulv.

I denne artikkelen er også Morten Stensrud er nevnt. Det står at Stensrud var daglig leder i startfasen, men at han ikke er å få tak i for kommentar. "Han er som «sunket i jorden» som en og annen bekjent av ham uttrykker seg».

Etter dette har samme avis skrevet flere kritiske saker om driften av selskapet. Blant annet står tidligere ansatte frem, og forteller at de betviler ærligheten til callsenteret Scandinavian Sales. En tidligere ansatt forteller at de skulle si at en av foreningene de samlet inn penger til var medlem av Innsamlingskontrollen, noe hun senere fant ut at ikke stemte. En annen forteller at de ringte de samme personene oftere enn en skal. På kritikken svarer Ronny Undseth at beskyldningene ikke stemmer, og at det handler om ansatte som er blitt sjalu fordi de ikke har prestert på jobb.

Tidlig i 2014 skriver Gudbrandsdølen Dagningen at Redd Barna og fire andre humanitære organisasjoner føler seg misbrukt etter en falsk innsamlingsaksjon. Det er callsenteret European Consulting Group som samlet inn penger til kampanjen, der de fem skulle samarbeide om et løft for barn i fattigdom. Det er bare det at ingen av de humanitære organisasjonene hadde hørt om kampanjen. Daglig leder for callsenteret, Ronny Undseth, hevdet at han var blitt lurt og sier at pengene nå er betalt tilbake til kundene.

Det stopper opp.

På dette tidspunktet stopper det opp i arbeidet vårt. Vi manglet vesentlig informasjon som vi trenger for å komme videre. Vi vet at tidligere ansatte har fortalt at enkelte samlet inn så mye som 80.000 kroner på en måned. Det var oppført at det var 26 ansatte i bedriften. Men vi hadde ingen dokumentasjon på hvor mye penger callsenteret faktisk samlet inn.

Vi ville finne ut hvor mye penger selskapet samlet inn, og ikke minst hvor mye som ble sendt videre til Den dominikanske republikk. Det ledet oss til vårt neste punkt, som var at vi fremdeles ikke hadde funnet svar på om noe av pengene som ble samlet inn gikk til formålet. Vi visste at foreningene hevdet at de hjalp fattige mennesker, men visste samtidig at tidligere ansatte betvilte ærligheten.

Fra vår reportasje i 2013 om organisasjonen som hevdet de samlet inn penger til fattige i Brasil, visste vi at callsenteret da fikk så mye som 72 prosent av de innsamlede midlene. Men om dette var standard for alle foreningene selskapet samlet inn for, visste vi ikke.

Ronny Undseth satt begge sider av bordet - pengene callsenteret hans samlet inn, var det han selv som skulle ta imot. Ut fra det vi har funnet ut til nå, virker det tvilsomt at vi vil få informasjon vi kan stole på dersom vi spør Ronny Undseth hvor pengene går, og om de bruker uetiske metoder for å få folk til å gi penger. I tillegg mener vi det er sannsynlig at en slik henvendelse vil gjøre at videre undersøkelser av callsenteret og foreningene vil bli svært vanskelig.

Vi vurderer nye veier.

Informasjonen vi til nå hadde, åpnet for at callsenteret *kunne* sitte igjen med en betydelig andel av de innsamlede midlene. Selv ikke de tidligere ansatte vi hadde snakket med, visste hvor mye av pengene de selv samlet inn som gikk til formålet. Både tidligere ansatte og klagene vitnet om uetiske innsamlingsmetoder.

Vi manglet dokumentasjon som viste hva som faktisk skjer innenfor callsenterets vegger. I redaksjonen diskuterte vi hvordan vi kunne finne ut av hvilke arbeidsmetoder som faktisk ble brukt, og hvordan vi kunne følge pengene. Dette diskuterte vi ved flere anledninger i redaksjonen. Hvilke alternativer hadde vi?

Det som skjedde på callsenteret foregikk naturligvis bak lukkede dører. Vi anså det som usannsynlig at vi ville få et realistisk bilde på hvordan innsamlingen foregikk dersom vi stilte spørsmålene direkte, eller spurte om å få komme inn med åpent kamera.

Samtidig var vi enige om at det her dreide seg om to svake grupper i samfunnet som muligens ble snytt for penger. Vi visste at det var flere demente eldre som ble kontaktet av foreningen. Og vi hadde enda ikke sett bevis på at pengegavene kom de fattige menneskene på Den dominikanske republikk til gode.

Derfor vurderte vi en ny vei til informasjon som aldri tidligere har benyttet i programmets historie. Vi åpnet opp for å søke jobb med skjult identitet og skjult kamera. Etter nøye overveielser kom vi frem til at det ikke ville være mulig å få troverdige svar på spørsmålene våre på noen annen måte.

Diskusjoner i redaksjonen.

I redaksjonen kom vi frem til at skjult kamera var nødvendig for å finne ut av hva som faktisk skjedde inne på callsenteret. Det vi ønsket å avdekke med opptakene var todelt. Det første vi ville dokumentere var hvilke slags etiske retningslinjer ledelsen i selskapet la for innsamlingen.

Tidligere ansatte hadde fortalt at de hadde blitt opplært til å spille på følelser. Klager til Forbrukerombudet antydte at det var vanskelig å bli fjernet fra ringelisten selv om en ønsket det. Vi ville undersøke om dette stemte. Målet var å dokumentere hvordan Mjøsbyene gikk frem for å samle inn penger, hva slags opplæring nye salgskonsulenter fikk, og om det stemte at de ble oppfordret til å opptre uærlig. Vi mener dette var viktig da reportasjen *kunne* belyse at aktører misbrukte sin maktposisjon ved å utnytte folks givervilje til egen vinning.

Det andre vi ville bruke de skjulte opptakene til, var å finne ut mer om det veldedige arbeidet foreningene hevdet de gjort på Den dominkanske republikk. Vi hadde så langt ikke sett bevis på at de ideelle foreningene faktisk drev med hjelpearbeid. Vi tenkte at en dag på callsenteret med et skjult kamera ville gi ledetråder som vi kunne følge videre i undersøkelsen.

Slik vi så det var det derfor essensielt for reportasjen at vi gjorde skjulte opptak. Da vi hadde trukket denne slutningen søkte vår reporter jobb hos Mjøsbyene kundesenter.

Skjult identitet.

Den 5. januar 2015 var reporter Mathias Ogre på jobbintervju hos callsenteret på Gjøvik. For å få til dette brukte reporteren sitt eget navn, men fortalte verken at han jobbet som journalist for TV 2 hjelper deg eller hva som egentlig var grunnen til at han søkte jobben på callsentret.

To dager senere, 7. januar, hadde vår reporter en full arbeidsdag med opplæring og innsamling over telefonen. Vi hadde på forhånd diskutert grundig hvordan han skulle oppføre seg denne dagen. Det var viktig at han i så stor grad som mulig inntok en observerende rolle, da vårt mål var at han skulle finne ut av hva som skjer på callsenteret en vanlig dag.

Arbeidsdagen på callsenteret.

I løpet av dagen på callsenteret skjedde det flere ting som ble viktig for det videre arbeidet med saken. Det er spesielt tre episoder som påvirket den videre undersøkelsen, og disse vil illustreres i de neste avsnittene.

Tidlig på dagen fortalte daglig leder Ronny Undseth om sine økonomiske forventninger til januar-måned;

«Vi skal ha inn 1,6 mill. På 35 dager. Starter fra mandag. (...) Målsettinga har jeg satt på 45.000 per dag. Da tar vi fram det beste vi har selvfølgelig, og kjører på. Helt til vi har klart 1,6 millioner, selvfølgelig».

Som tidligere nevnt hadde vi verken sett regnskap eller tall på omsetningen til callsenteret. Også til Innsamlingskontrollen hadde Undseth nektet å gi informasjon om økonomiske og organisatoriske forhold. Undsets mål om å samle inn 1,6 millioner i løpet av 35 dager, ga oss derfor en indikasjon på at callsenteret jobbet med relativt store summer.

Etter dette var det daglig leder Ronny Undseth som selv ga opplæring til vår reporter. Han la spesielt vekt på foreningen hva det er foreningen Puerto de Sueños angivelig jobbet med. Han ga konkret informasjon om hva foreningen hadde fått til;

«Så det som skjedde da, med denne landsbyen, det ble da et prosjekt som heter Puerto de Sueños (...). De de fikk klær, mat, medisiner. Også støpte vi 16 gulv. Dem fikk reint vann, medisiner, klær. Plutselig så var jo dette her en landsby (...). Så kom vi til jula 2013. Da fikk vi til griserøkting (...). Vi har bygget en kirke som brukes som skole (...). Vi har gått over til produksalg, og grunnen til det det er at i fjor så satt vi i gang en fabrikk (..)»

Han fortalte altså at den norske foreningen Puerto de Sueños, som han var daglig leder for, hadde bidratt med å bygge landsbyen Canõ Dulce på Den dominikanske republikk. Ettersom dette var den foreningen vår reporter fikk mest informasjon om i løpet av arbeidsdagen, ble denne foreningen også sentral i vår undersøkelse.

Det var også overraskende at Undseth ikke visste hva det spanske navnet på foreningen han ledet betyr. Da vår reporter spør hva «Puerto de Sueños» betyr, svarte Undseth at det betyr «Gå med gud», mens det egentlig betyr «Drømmenes havn».

Under opplæringen ga Undseth dessuten vår reporter konkret informasjon om arbeidet de hadde utført, og vi fikk konkrete opplysninger vi etterpå enten kunne verifisere eller motbevise.

Senere på dagen ble vår reporter bedt om å observere de erfarne telefonselgerne for å notere seg metodene de benyttet. Da skjedde spesielt tre ting av interesse:

- Først ble kundebehandlerne bedt om å si at de "ber på sine bare knær om et beskjedent bidrag". Denne frasen er det altså Ronny Undseth som ber telefonselgerne bruke.
- Det andre var at en kundebehandler fortalte på telefonen at foreningen Puerto de Sueños skulle arrangere en minnesmarkering fordi det var fem år siden jordskjelvet på Haiti. Da vår reporter spurte om de faktisk skulle arrangere minnesmarkering blunket hun og sa at *«det er bare noe vi sier»*.
- Litt senere snakket samme kundebehandler med en kunde som var lei av å bli ringt. Ut fra samtalen var det tydelig at vedkommende ønsket å bli slettet fra selskapets ringeliste. Det lovet kundebehandleren at hun skulle etterkomme så lenge kunden godtok å motta en siste faktura. Denne situasjonen ble observert av daglig leder Ronny Undseth. Men da kundebehandleren la på, spurte vår reporter hva hun gjorde nå som kunden ønsket å bli slettet fra listene. Da brøt Undseth inn og forklarer at det var noe en ikke trengte å ta alvorlig fordi *«det sier de alle sammen, men altså, folk glemmer.»*

Hva fortalte arbeidsdagen på callsenteret oss?

De skjulte opptakene ble avgjørende for hvordan vi undersøkte saken videre. Det var spesielt tre nye opplysninger vi tok med oss videre:

1. **Det økonomiske målet.** Selv om vi i reportasjen ikke tok med sekvensen der Undseth forteller om selskapets finansielle mål, ga det oss en viktig indikasjon på hvor mye penger callsenteret arbeidet med. Dagen på callsenteret avslørte at Mjøsbyene kundesenter på det tidspunktet kun drev med innsamling til Ronny Undseths tre veldedige organisasjoner, noe som betydde at de innsamlede midlene sannsynligvis også skulle dekke driftskostnader og lønninger før de ble sendt til foreningene. Hvor mye var da igjen, om noe, til de fattige barna de hevdet de samlet inn penger til?
2. **Konkrete eksempler på arbeid foreningen skulle ha gjort.** Under sekvensen med opplæring fikk vi konkret informasjon som vi kunne undersøke om stemte. Denne informasjonen lot seg potensielt bevise eller motbevise.

- Innsamlingsmetodene.** Vi hadde dokumentert med kamera at kundebehandlerne utvilsomt opptrådte uetisk ved å bevisst lyve til kunder. En viktig faktor er dessuten at dette skjedde etter instruks fra Undseth. Vår intensjon når vi gikk inn med skjult kamera var ikke å eventuelt vise at det fantes én ansatt som løy på telefonen på eget initiativ. Det vi ønsket å finne ut av, var om det var en kultur i bedriften for å presse på og lyve til givene. Når daglig leder oppmuntret til slik opptreden, både til sin ansatte og vår reporter i opplæring, mener vi det viser hva som anses som akseptert oppførsel i bedriften.

Det reporteren var vitne til denne arbeidsdagen, ga oss svar på spørsmål vi hadde hatt om innsamlingsmetodene. Det var tydelig at telefonselgerne var pågående, at de de løy til givene, og at de ikke slettet personer fra ringelisten til tross for at de ba om det.

Fokuset videre ble nå på det gjenværende spørsmålet; blir noe av pengene brukt på veldedighet?

Vi kontakter kilder på Den Dominikanske republikk.

Gjennomgang av nettsidene og de systematiske nettsøkene våre hadde altså ikke vist noe som tydet på at veldedig arbeid faktisk fant sted. Det ble nå avgjørende å forsøke å finne dokumentasjon på om noe av pengene faktisk gikk til formålet, eller om det ikke gjorde det. Vi tok derfor kontakt med en rekke kilder på Den Dominikanske republikk.

Under arbeidsdagen hadde Undseth fortalt at foreningen Puerto de Sueños hadde hjulpet til med å bygge en landsby. Vi mener det er sannsynlig at dersom en forening fra Norge hadde gjort et så stort arbeid i en landsby som de hevdet på callsenteret, ville også turistnæringen og innbyggerne i området kjenne til foreningene.

At de i hvert fall ville ha hørt om hjelpearbeid fra Norge, dersom de i den lille landsbyen hadde gjort noen av det Undseth påsto, så vi som sannsynlig. Han hevdet altså at de blant annet hadde;

- *Støpt 16 gulv, gitt bort rent vann, medisiner og klær. Drevet med griserøkting, bygget en kirke som ble brukt som skole, og satt i gang en fabrikk.*

Den 3. februar sendte vi følgende e-post til hoteller, turistattraksjoner og andre veldedige foreninger, som for eksempel Røde Kors, som befant seg i området;

Dear sir or madam,

My name is Mathias, and I'm a Norwegian reporter.

I just wish to run a quick question past you, since I'm sure you at your establishment have extensive local knowledge about the area surrounding Cabarete. I'm investigating the validity of a Norwegian foundation called Puerto de Sueños who claim to do charity work in the village of Caño Dulce. I struggle to find any evidence of the foundations existence, and I'm beginning to believe it's part of a larger fraud.

If you have or haven't heard of Puerto de Sueños, or any other Norwegian organizations in Cañoc Dulce I would really appreciate if you let me know.

Many thanks and all the best,

Mathias Ogre
Reporter

Forespørselen ble sendt til et titalls etablissementer i området rundt Caño Dulce, men vi fant ingen som hadde hørt om organisasjonen. Vi fikk derimot mange svar, blant annet fra veldedige organisasjoner som jobbet i området, som ikke hadde hørt om Puerto de Sueños.

At ingen av disse kjente til organisasjonen dersom de virkelig hadde utført arbeidet de hevdet, synes vi var rart. Men vi fortsatte arbeidet, for å se om det fantes andre som hadde kjennskap til de norske foreningene, og da primært Puerto de Sueños.

Vår e-post ble også sendt videre til flere veldedige organisasjoner i området rundt Caño Dulce, og slik kom vi i kontakt med amerikaneren Ron Zauner. Han er mannen bak tiltaket Providing Opportunity for Self Improvement, og har siden 2012 jobbet med å bygge en landsby i Barrio Blanco. Barrio Blanco er en landsby i nærheten av Caño Dulce.

Zauner hjalp oss med å undersøke om foreningene vi lette etter faktisk eksisterte. Dette kommer vi tilbake til senere.

Vi stiller foreningene i Norge spørsmål.

Vi har fremdeles ikke funnet dokumentasjon som tyder på at pengene faktisk når frem. Vi tok derfor direkte kontakt med foreningene på e-post. Vi sendte følgende spørsmål;

Hei,

Vi har blitt tipset om at dere gjør veldedig arbeid i den lille landsbyen Caño Dulce på den Dominikanske Republik. Blant annet har vi fått opplyst at dere har bygget om lag 16 hus og en kirke. Vi gjør for øyeblikket en undersøkelse av diverse organisasjoner, og lurte på om dere kunne gi oss en idé om nøyaktig hvor i Caño Dulce dette foregår. Vi har en stringer i området, og kunne potensielt bidratt i en sak.

Vi har også forstått det slik at dere opprettet en fabrikk som produserer armbånd relativt nylig. Hvis dere også kunne fortalt hvor den befinner seg, så er det verdifullt.

Takk for hjelp!

Vi fikk svar fra callsenteret 9. februar om at alle henvendelser vedrørende Puerto de Sueños skulle rettes til Morten Stensrud.

Hei,
takk for henvendelsen.
Alle henvendelser vedrørende Puerto de suenos må rettes til : Residencial Bermudez, telefon 01 (829) 709-7056, Morten Stensrud
mvh
puerto kundeservice

Morten Stensrud var et navn vi hadde hørt tidligere. Vi visste at Stensrud hadde vært daglig leder for det første callsenteret, Scandinavian Sales Consultants, i startfasen. Vi henvender oss videre til Stensrud med samme spørsmål.

Men til vår overraskelse, hevder Stensrud at han ikke har noe med organisasjonen i Norge å gjøre;

Vi har ingenting med noen organisasjoner i Norge å gjøre og vi ønsker ingen sammenblanding med eventuelle organisasjoner i Norge

Han mener at foreningen Live Haiti er en underenhet av en foreningen han jobber med på Den Dominikanske republikk. Stensrud sier derimot at de ikke har noen tilknytning til Mjøsbyene kundesenter eller foreningene i Norge.

Dette til tross for at telefonnummeret på nettsiden til Live Haiti var registrert på nettopp Mjøsbyene kundesenter.

Live Haiti

Digitale Medier 1881 04027295

Contacto

FIRMA Internett

Para contactos, por favor llamar a uno de los telefonos mas abajo o escribirnos un email.

Telefono: 809-883-1166

Email: foreningen@livehaiti.no

Telefono nr: 94027295

Mjøsbyene kundesenter – 61 40 15 45

Telefon – 940 27 295

Prost Blomstgata 22 B, 2819 Gjøvik Veibeskrivelse og kart Mer info

Bransje: Call Center – Gjøvik

Deretter endrer han forklaring, og sier at de har hatt et samarbeid med organisasjonene i Norge. Stensrud forteller at de har solgt armbånd til Undseths selskaper, for at disse skulle brukes som «symbolgaver» av callsenteret. Men han hevder at samarbeidet nå er avsluttet.

Den samme dagen, den 09.02.15, slettes Puerto de Sueños fra Brønnøysundregistrene.

Nøkkelopplysninger fra Enhetsregisteret

PUERTO DE SUENOS med organisasjonsnummer 911 904 233 ble slettet 09.02.2015

Også nettsiden til livehaiti.com legges ned denne dagen. Til tross for at all teksten på nettsiden tidligere var på spansk, vises nå kun teksten "PROSJEKTET ER AVSLUTTET" på norsk:

Vi har altså fremdeles ikke fått svar på hvor de innsamlede pengene egentlig tok veien. Men det er åpenbart at noen ikke liker at vi kikker dem i kortene.

Undersøkelsen fortsetter - vi vil fremdeles ha svar på om de det Ronny Undseth fortalte at foreningen Puerto de Sueños hadde gjort av hjelpearbeid i landsbyen Caño Dulce faktisk stemmer.

Vi søker derfor etter noen som kan besøke landsbyen for å se om innbyggerne har hørt om foreningen, og de så noe at det som skulle være bygget med penger fra norske givere.

Undersøkelser på Den dominikanske Republikk.

Via medieselskapet Transterra Media kom vi i kontakt med dominikanske journalister som tok oppdraget.

Den 11. februar dro en reporter ved navn Julio Clemente og hans kamerateam til Caño Dulce for å undersøke følgende:

- Hadde innbyggerne i landsbyen hørt om noen av de veldedige organisasjonene?
- Fant de kyllingfarmen, grisefarmen, kirken, fabrikken og resten av arbeidet som skulle være bygget med penger fra de norske foreningene?

I tillegg ba vi teamet kontakte Morten Stensrud for et intervju. Til slutt ba vi dem gjøre et intervju med Ron Zauner, mannen bak den veldedige foreningen Providing Opportunity for Self Improvement.

Den 13. februar fikk vi tilsendt råmaterialet. Clemente og kamerateamet hadde kommet i kontakt med Morten Stensrud, og de hadde fått en omvisning hos foreningen Fundacion Missionera de Cristo.

Ifølge journalisten nektet Morten Stensrud å bli filmet. I råmaterialet ser vi ryggen til en høy mann som går vekk fra kameraet, og som tydelig ikke ønsker å bli filmet. I stedet ba han sekretæren Erika om å stille til intervju. Hun snakket meget varmt om arbeidet organisasjonen angivelig hadde gjort, og viste frem blant annet en kyllingfarm. Riktignok uten kyllinger. Hun snakker om foreningen "Fundacion misionera de Cristo", og sier ingenting om norsk bistand eller pengegaver fra Norge.

Det var ellers ingen spor etter Puerto de Sueños, eller noen andre norskregistrerte foretak. Teamet intervjuet flere innbyggere, men disse hadde ikke hørt at en norsk forening skulle drive med bistandsarbeid i Caño Dulce, og kjente ikke igjen navnet Puerto de Sueños.

Også bistandsarbeideren Ron Zauner besøkte landsbyen for å se om han så noe til arbeidet den norske foreningen hevdet å ha gjort. Zauner fortalte at det kunne se ut som det var gjort noe veldedig arbeid i Caño Dulce, men omtaler det «nesten ingenting».

Nå var det på tide å ta kontakt med han som er stod ansvarlig både for callsenteret og de tre ideelle foreningene - Ronny Undseth.

Foreninger slettes. Roller fratres.

Etter at vi begynner å stille spørsmål om foreningene og hvor pengene egentlig går, skjer det mye på kort tid.

4.mars ringer vi til Ronny Undseth og forklarer at vi har undersøkt Mjøsbyene kundesenter og de tre humanitære foreningene. Vi forteller at vi ønsker svar på hvor pengene de samler inn går. Undseth svarer at han ikke vil stille til intervju, og sier at han ikke jobber for prosjektene lenger, da han «ikke ønsker å stille seg bak svindel».

Han nekter først for at han er registrert som daglig leder, men innrømmer det etter hvert. Undseth vil heller ikke utdype hvorfor han kaller prosjektene svindel. Samme dag fratrer Ronny Undseth som daglig leder i de to foreningene som fremdeles eksisterer - Foreningen el Soco og Leve Haiti.

Nøkkelopplysninger fra Enhetsregisteret		Nøkkelopplysninger fra Enhetsregisteret	
Organisasjonsnummer:	912 655 105	Organisasjonsnummer:	914 162 181
Navn/foretaksnavn:	FORENINGEN EL SOCO	Navn/foretaksnavn:	FORENINGEN LEVE HAITI
Organisasjonsform:	Forening/lag/innretning	Organisasjonsform:	Forening/lag/innretning
Forretningsadresse:	Kallerudlia 3 2816 GJØVIK GJØVIK	Forretningsadresse:	Prost Bloms gate 32B 2819 GJØVIK GJØVIK
Kommune:		Kommune:	
Postadresse:	Postboks 9 3101 TØNSBERG	Postadresse:	Postboks 168 2851 LENA
Registrert i Enhetsregisteret:		Registrert i Enhetsregisteret:	18.09.2014
Stiftelsesdato:	03.12.2013 18.10.2013	Stiftelsesdato:	05.09.2014
Daglig leder/ adm.direktør:	Ronny Undseth Fratrådt	Daglig leder/ adm.direktør:	Ronny Undseth Fratrådt
Virksomhet/art/bransje:	Jobbe for og fremme de fattiges levekår i og rundt San Pedro de Macoris i Den Dominikanske republikk, særlig med vekt på de vanskeligstilte haitiske barn og familier som lever der uten rettigheter. Drive direkte hjelpearbeid ved ulike støtteordninger og prosjekter. Søke å utvikle og fremme fattiges kår og livskvalitet med hovedvekt på barns oppvekst vilkår, rett til utdanning og rett til et verdig liv basert på egne valg.	Virksomhet/art/bransje:	Foreningen Leve Haiti skal jobbe for å fremme haitiske barns levekår i den dominikanske republikk, særlig med vekt på de vanskeligstilte haitiske barna og familiene som lever der uten rettigheter.
Næringskode(r):	88.995 Sosiale velferdsorganisasjoner	Næringskode(r):	94.991 Aktiviteter i andre interesseorganisasjoner ikke nevnt annet sted
Sektorkode:	7000 Ideelle organisasjoner	Sektorkode:	7000 Ideelle organisasjoner
Særlige opplysninger:	Registrert i Frivillighetsregisteret	Særlige opplysninger:	Registrert i Merverdiavgiftsregisteret Registrert i Frivillighetsregisteret
Styre:		Styre:	
Styrets leder:	Marcus Karl Theo Edsmyr	Styrets leder:	Ronny Undseth Fratrådt
Styremedlem:	Ronny Undseth Fratrådt	Styremedlem:	Eva Ulsrud
Signatur:	Marcus Karl Theo Edsmyr	Signatur:	Ronny Undseth Fratrådt
Underenheter/Virksomheter:	-	Signatur:	Ronny Undseth Fratrådt

Men vi vil ha svar på hvor det er blitt av pengene som er samlet inn. Den 6. mars ringer vi derfor på nytt i håp om å få til et intervju. Undseth nektet fremdeles å svare for de uetiske innsamlingsmetodene vi har dokumentert, og hevder plutselig at han aldri har vært daglig leder for noen av foreningene.

Når vår reporter ber om svar, hisser han seg opp og kom med følgende trussel:

” Du kan gjøre hva faen du vil, jeg er ikke interessert i å prate med deg. Og hvis du har baller kan du komme hit alene og prate med meg alene. Jævla idiot.”

Vår siste sjanse for å få svar på hva som skjer med pengene er å få innsyn i Mjøsbyene kundesenters regnskap. Derfor reiser vi til callsenteret på Gjøvik i et siste forsøk på å få Undseth i tale. Heller ikke denne gang kommer vi nærmere et svar på hva som egentlig skjer

med de innsamlede midlene. I stedet kommer han med en trussel, som vi senere velger å anmelde;

- *Jeg håper ikke at jeg møter deg på gata alene, for å være helt ærlig, en vakker kveldsnatt. For da ligger du tynt an.*
- *Hva skjer da?*
- *Nei det får du finne ut av.*

Vi hadde noe korrespondanse med både Ronny Undseth og Morten Stensrud i etterkant av dette. Vi mottok blant annet en e-post som Ronny Undseth hevder er dokumentasjon på hva pengene han har samlet inn har gått til. Denne «dokumentasjon» er et regneark, og altså ikke dokumentasjon vi kan stole på.

I e-postkorrespondansen kommer det også frem at det tidligere var 28% av innsamlede midler som ble sendt til den Dominikanske Republikk.

De ville derimot ikke gå inn på hvor stor prosentandelen var på daværende tidspunkt, men de enes om at Mjøsbyene kundesenter i 2014 sendte 1.688.000 kroner til Morten Stensrud. Den eneste skriftlige kilden vi har på dette tallet, er et regneark laget av Stensrud.

Både Morten Stensrud og Ronny Undseth nekter for at de har ansvar for de tre foreningene som det er samlet inn penger til.

Den 29. Mars, tre dager etter at reportasjen gikk på lufta, sendte Undseth følgende melding til reporter Mathias:

- *Idiotisk. HEVN KOMMER!*

Konsekvenser.

Allerede tirsdag den 24. mars, fem dager etter reportasjen sendes på lufta, rettet skatteoppkreveren i Gjøvik kommune et krav på 1,3 millioner kroner mot Ronny Undseths NUF Scandiniavian Sales, ifølge Oppland arbeiderblad. Foretaket ble begjært konkurs, og Undseth samtykket. Samtidig hevdes det i Oppland arbeiderblad at Scandinavian sales samlet inn godt over 10 millioner kroner årlig. Dette er altså utelukkende fra innsamling.

Ikke lenge etter viser det seg at Økokrim er på banen.

Den 16. mai skriver Oppland Arbeiderblad at Mjøsbyene kundesenter gjør konkursåpning. Driften av callsenteret fortsetter likevel på vanlig vis under navnet Mjøsbyene Callsenter AS, et foretak som ble enhetsregistret den 27.01.15. Foretaket skiftet den 12. mai navn til Tele-tubbis AS. Tele-tubbis åpner deretter konkurs allerede i oktober samme år.

I juni opplyser Vestoppland politidistrikt til Oppland Arbeiderblad at flere aktører blir etterforsket i forbindelse med de mange konkursene blant innsamlingselskapene. Et sentralt poeng virker å være om de innsamlede pengene er blitt brukt på veldedighet, slik det har blitt hevdet, og det heves tvil om dette i det hele tatt var formålet med telemarketing-selskapene.

I august blir Ronny Undseth pågrepet, og i september blir han siktet for grovt bedrageri. Den 15. september skriver VG at politiet "mistenker at mannen samlet inn penger til seg selv." Undseth sier i samme artikkel at "Jeg har aldri, aldri noen gang beriket meg noen gang på andres innbetalinger. Jeg har jobbet i denne bransjen i over 20 år. Jeg har alltid hatt et godt renommé før jeg havnet med disse prosjektene".

Saken er på det nåværende tidspunkt under etterforskning, og Undseth har status som siktet.

LISTE OVER PUBLISERT MATERIALE:

12.mars - 19.mars 2015:

Promo for sending på TV 2 og teasing av saken på TV 2 hjelper degs Facebook-side

<https://www.facebook.com/tv2hjelperdeg/videos/1049053231776593/>

19.mars 2015:

Hovedreportasjen sendes på TV 2 hjelper deg

<http://www.tv2.no/v/898628/>

Nettsak:

Hevder de samler inn penger til fattige: kommer med trusler mot TV 2-reporter

<http://www.tv2.no/a/6704276>